

«Централізоване сховище в Чорнобилі можемо відкрити у 2019 році»

Президент НАЕК
«Енергоатом»
Юрій НЕДАШКОВСЬКИЙ

Тривалий переговорний процес між Україною і США щодо фінансування проекту з будівництва Централізованого сховища відпрацьованого ядерного палива нарешті завершено.

Днями керівники НАЕК «Енергоатом» і урядової американської корпорації OPIC підписали угоду про страхування політичних ризиків на суму \$250 мільйонів, що повністю відкрило шлях для американських інвестицій. Четверть мільярда — дуже серйозна сума не тільки для України, а й для закордонних програм американського уряду. Чому у Вашингтоні погодилися на такий крок? Які гарантії надає українська сторона і які перспективи відкриває підписана угода? На ці та інші запитання відповів у Вашингтоні в ексклюзивному інтерв'ю Укрінформу президент ДП НАЕК «Енергоатом» Юрій НЕДАШКОВСЬКИЙ.

— Чи можете прокоментувати, яких зусиль коштувало Україні отримати таку довіру OPIC? Як довго тривав процес, і які гарантії українська сторона забезпечила інвесторам?

— Проект будівництва централізованого сховища стартував ще 2005 року. Тривалий час ця робота пробуксовувала. Контракт передбачав залучення фінансування для виконання всіх робіт, але в 2008 році глобальна криза призвела до банкрутства банку, який надавав кошти на цей проект, у нього з'явилися нові власники. Ми намагалися тривалий час забезпечити фінансування через американський EximBank, але він припинив надавати кошти на такі проекти. У 2015-му відбулася перша зустріч з Bank of America. Тоді з'явилася ідея, що все буде зроблено під гарантії OPIC.

Протягом трьох років тривала напружена робота з процедури due diligence «Енергоатому» (детальна незалежна перевірка об'єкта інвестування. — Ред.). З'ясовували обставини, як працює компанія на енергетичному ринку України, які відбуватимуться зміни у зв'язку з набуттям чинності зако-

ну про нову модель ринку, що запрацює з 2019 року. Це все враховувалося і, звичайно, потребувало гарантій уряду. Провели аудит проекту побудови сховища, а для гарантій OPIC відбувся екологічний аудит і аудит цін.

У підсумку НАЕК визнали компанією з гарною кредитною історією. Це забезпечило рейтинг Aa2 для цієї угоди, тобто рейтинг облігацій, які було емітовано під залучення \$250 мільйонів. Це дуже високий рейтинг, якого не кожна держава може досягти. Це зменшило ставку кредитування, а інвесторам з

Якщо нова технологія успішно піде й буде ліцензована, то впровадження нових малих модульних реакторів як замісних потужностей в Україні буде дуже перспективним.

американського фондового ринку дало гарантії, що вони протягом 20-річного періоду матимуть змогу не лише повернути свої кошти, а й стабільно отримувати прибуток на куплені облігації.

— Що означає для України підписана угода, крім гарантій за кредитом?

— Це не тільки дуже вигідний кредит, не тільки повернення OPIC в Україну, це відкриває можливість для подальшої співпраці. Ми вже починаємо обговорювати з Bank of America нові напрями співробітництва під інші проекти, з якими готові ознайомити й довести, що вони економічно ефективні й можуть гарантувати дуже хороший відсоток для нас як для позичальника, а для інвесторів надати надійну схему вкладення їхніх коштів. Дуже важливо, що це кошти американського фондового ринку. І це перший ядерний проект в Україні, який фінансуватиметься не просто за рахунок залучення кредиту в банківській установі, а з американського фондового ринку. Це знаково.

— Скільки потрібно часу для будівництва

централізованого сховища в Україні?

— Роботи ведуть уже давно. Торік ми отримали першу партію допоміжного обладнання. Її розмитнено, й зараз вона зберігається на одній з наших АЕС. Уже розроблено й виготовлено перші зразки основного обладнання, і команда «Енергоатому» паралельно працює на заводах Holtec International у Пінтсбурзі й Кемдені (США) та бере участь у заводських приймальних випробуваннях. У другій половині 2019 року ми повинні поставити перші контейнери на майданчик централізованого сховища.

До цього ми отримали ліцензії Держатомрегулювання на будівництво й експлуатацію централізованого сховища, розпочали будівельні роботи торік. Завершено роботи в зоні відчуження Чорнобильської АЕС біля смт Буряківка, зокрема з вертикального планування, знято родовий шар і розрівняно

рів, а й для майбутнього виробництва корпусів цих реакторів. Президент Holtec International прогнозує дуже великий попит на малі модульні реактори. Зокрема на Близькому Сході у нього вже законтрактовано великі обсяги. І йому буде потрібен не один завод у Кемдені, він планує відкрити ще два так звані логістичні центри, тобто побудувати ще два таких заводи. Один, за його словами, планують розмістити в Індії, а другий — в Україні, бо він уже тривалий час реалізує тут свої проекти. До речі, сховище №2 на ЧАЕС теж обладнає Holtec International. Йому дуже подобається працювати з українськими інженерами, бо вони мають високий технологічний рівень, високий рівень обізнаності та інженерної грамотності.

— Якщо говорити про часові перспективи, то коли цей завод може з'явитися в Україні?

— Це залежатиме від процедури ліцензування самого малого модульного реактора SMR-160 потужністю 160 МВт, який розробляє Holtec International. Вони вже розпочали процес ліцензування в Канаді. Позитивні висновки канадського регулятора дадуть їм змогу розпочати будівництво, за їхніми планами, приблизно у 2023—2024 роках для Близького Сходу. Залежно від кількості замовлень на ці реактори Holtec визначатиметься з подальшим спорудженням своїх логістичних центрів в Україні та Індії.

Ми дуже зацікавилися проектом малих модульних реакторів і розробляємо спільно з нашим Держатомрегулюванням та київським представництвом Holtec International план заходів з пілотного проекту впровадження перших малих модульних реакторів на Рівненській АЕС замість енергоблоків номер один і два з реакторами ВВЕР-440, які до 2030 року відпрацюють проектний ресурс. Якщо нова технологія успішно піде й буде ліцензована, то впровадження нових реакторів як замісних потужностей в Україні буде дуже перспективним, а також, можливо, для впровадження на нових майданчиках.

Ярослав ДОВГОПОЛ,
Укрінформ

— Коли торік у вересні Holtec International відкрила завод з виробництва малих модульних реакторів у Нью-Джерсі, президент компанії Кріс Сінгх сказав, що розглядає можливість відкрити подібне підприємство в Україні.

— Holtec International, крім виготовлення контейнерів для відпрацьованого ядерного палива, розробник так званих малих модульних реакторів. Цей технологічний кампус, де ми перерізували стрічку у вересні, призначено не лише для виробництва контейне-